

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 26. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Onsdag den 23. marts 2011
Tidspunkt: Kl.10.00
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Kim Mortensen (S) fungerende formand, Tina Nordergaard (V), Birgitte Josefsen (V), Morten Bødskov (S), Pia Adelsteen (DF), Pia Olsen Dyhr (SF), Niels Helveg Petersen (RV), Per Clausen (EL)

Desuden deltog: Statsminister Lars Løkke Rasmussen

Kim Mortensen ledede mødet.

Punkt 1. Forelæggelse af det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 24.-25. marts 2011

- Det Europæiske Råd 24-25/3-11 – bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden af 17/2-11)
- Det Europæiske Råd 24-25/3-11 – bilag 2 (udkast til konklusioner af 16/3-11)
- Det Europæiske Råd 24-25/3-11 – bilag 3 (Brev vedr. vækst og konkurrenceevne af 21/3-11)
- EUU alm. Del (10) – bilag 310 (konklusioner fra mødet i Eurogruppen 11/3-11)

Statsministeren: Undskyld at jeg måtte bede om at få mødet udskudt. Der var øjensynlig fire biler, der kørte sammen på Helsingørmotorvejen lige efter Lyngbyafkørslen.

Men det rækker ikke ved det faktum, at der i morgen er møde i Bruxelles, og det er der også fredag. Der er ingen tvivl om, at det møde vil være præget af den alvorlige situation i Libyen, og at vi i den forbindelse også vil drøfte det sydlige nabo-skab i lyset af den bredere udvikling i regionen, hvor EU har spillet en stor og særlig rolle. Men ved siden af det er der en række vigtige økonomiske spørgsmål på dagsordenen. Det var sådan set også med henblik på de temaer, mødet oprindeligt var tænkt. Det handler ikke mindst om den nye konkurrenceevnepagt.

Libyen først. Drøftelserne vil tage udgangspunkt i resolution 1973 fra FN's Sikkerhedsråd, Paristopmødet i lørdags og den internationale koalitions indgriben for at forhindre fortsatte overgreb på civilbefolkningen. Regeringens linje over for Libyen har jo fra starten været klar og offensiv. Jeg vil gerne benytte lejligheden til også her i dag at kvittere for Folketingets resolute og samlede opbakning til gennemførelsen af resolution 1973. Den vedtagelse, der fandt sted natten mellem fredag og lørdag – helt præcist var det lørdag – betød, at Danmark kunne være blandt de første lande til at stille et militært bidrag i en koalition af villige lande, der ville støtte civilbefolkningen.

Gaddafiregimet har jo meldt ud, at det vil indføre en våbenhvile, men man må i den grad sige, at ordene ikke er fulgt af handling. Derfor er det vigtigt, at det inter-

ationale samfund står sammen om at gennemføre Sikkerhedsrådets resolution 1973 og fastholde presset på Gaddafi.

Også spørgsmålet om den humanitære situation forventes drøftet på mødet, da den er kritisk, og da det libyske regime afviste at give humanitær adgang, hvilket er helt uacceptabelt. Jeg forventer, at EU og medlemslandene vil sende et klart signal om behovet for humanitær bistand til Libyen.

Vi vil også skulle fokusere på EU's særlige muligheder i forhold til Libyen. EU har jo været hurtigt ude med sanktioner allerede to dage efter den første FN-resolution 1970. Sanktioner der gik videre end dem, der blev vedtaget af FN's Sikkerhedsråd. Og i mandags har EU på et udenrigsministermøde styrket sanktionerne yderligere. Det er muligt, at EU også i forbindelse med Det Europæiske Råd vil lægge op til yderligere stramninger, f.eks. i forhold til energisektoren.

Endelig vil vi drøfte, hvordan EU kan supplere FN og den internationale militære indsats for at sikre gennemførelsen af resolutionen. EU's bidrag inden for den fælles forsvars- og sikkerhedspolitik vil ikke duplikere NATO's indsats, som har fokus på håndhævelse af flyveforbuddet og våbenembargoen i forhold til Sikkerhedsrådets resolution 1973. EU vil i stedet sandsynligvis fokusere på den humanitære operation og overvågning af flygtningestrømme. Der arbejdes på en række optioner inden for EU's forsvars- og sikkerhedspolitik med henblik på en humanitær indsats, så man er klar, hvis FN måtte bede om det. Vi må så i lyset af den konkrete udformning vurdere, om sådanne eventuelle tiltag er omfattet af det danske forsvarsforbehold.

Ved siden af Libyen forventer jeg også, at situationen i Yemen og Bahrain vil indgå i drøftelserne. Her er udviklingen jo fortsat meget usikker. Vi har i Yemen set en bekymrende eskalering af volden over de seneste dage, over den seneste uge. De regionale perspektiver af ikke mindst konflikten i Bahrain er på grund af forankringen i etniske og religiøse skillelinjer meget foruroligende.

Jeg vil ikke udelukke, at den aktuelle situation i Syrien også vil blive vendt, da der også her har været sammenstød mellem demonstranter og sikkerhedsstyrker.

Sidst men ikke mindst vil der også indgå en opfølgning på den fælles meddelelse om EU's politik over for de sydlige naboer. Vi havde som bekendt en første drøftelse på det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 11. marts. Kommissionen og den fælles udenrigstjeneste er nu ved at se på den konkrete opfølgning. Et af de elementer, der overvejes, er udvidelsen af anvendelsesområdet for Den Europæiske Investeringsbank og Den Europæiske Udviklingsbank i forhold til de sydlige naboer. Vi støtter en styrkelse af vores partnerskab, så det bliver baseret på det enkelte lande meritter. Det skal stå klart, at reformer betaler sig. Det gælder ikke mindst fremskridt i forhold til respekt for menneskerettigheder. På kort sigt lægger vi fra dansk side megen vægt på konkrete EU-tiltag på handelsområdet, herunder åbning af vores markeder for især landbrugsvarer, så vi giver et økonomisk perspektiv for de lande, der for tiden undergår en udvikling.

I forlængelse af de seneste topmøder, herunder eurotopmødet, der fandt sted den 11. marts i forlængelse af det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd, vil vi på det møde, der skal finde sted torsdag-fredag, fastlægge en samlet pakke

af tiltag rettet mod den gældskrise, som jo meget længe har domineret den europæiske dagsorden. I den forbindelse vil den nye **konkurrenceevnepagt** stå centralt. Pagtens overordnede formål er jo fire:

1. Styrket konkurrenceevne.
2. Øget beskæftigelse.
3. Styrket finanspolitisk holdbarhed.
4. Finansiell stabilitet.

For hvert af disse overordnede formål er der udarbejdet hvad der vel bedst kan beskrives som et idékatalog med tiltag og principper, som generelt vurderes effektive for at nå de overordnede mål. Men det vil være op til det enkelte land selv at vælge de nationale virkemidler, der vil være effektive for at opnå disse mål i lyset af det enkelte lands konkrete udfordringer. Det står fast, at pagten skal bygge videre på det eksisterende økonomiske samarbejde i EU, herunder det europæiske semester og den styrkede økonomiske koordination, som følger af anbefalingerne fra Van Rompuy's taskforce. Pagten skal derfor ses som et supplement til reformen af det økonomiske samarbejde, som vi har arbejdet med i det seneste års tid. Merværdien af pagten er, at samarbejdet i højere grad forankres på det højeste politiske niveau. Det vil således være stats- og regeringscheferne, der forpligter sig politisk til de overordnede mål og forpligter sig til deres egne nationale fastsatte virkemidler til indfrielse af disse mål.

Det er regeringens opfattelse, at det helt åbenbart er i Danmarks klare interesse at deltage i konkurrenceevnepagten. Som en lille, åben økonomi har vi en klar interesse i en stærkere fokus på de store økonomiske udfordringer, som de fleste lande – og jo også Danmark selv – står over for, så Europa genvinder sin økonomiske kampform. Ved at deltage sikrer vi kort sagt, at Danmark er centralt placeret i de kommende års drøftelser om den overordnede udvikling i det europæiske økonomiske samarbejde.

Pagtens fokus på styrket konkurrenceevne, øget beskæftigelse, styrket finanspolitisk holdbarhed, styrket finansiell stabilitet flugter i øvrigt også fuldstændigt med pejlemærkerne for regeringens hjemlige økonomiske politik, herunder genopretningsspakken fra sidste forår, og arbejdet frem mod en 2020 plan, altså langtidsbudgettet for Danmark frem mod år 2020.

Jeg synes, det er positivt, at pagten har fundet en form, som bygger videre på det eksisterende økonomiske samarbejde i EU. Det er også positivt, at pagten bekræfter princippet om, at den økonomiske politik fortsat er hvert enkelt lands ansvar. Endelig er det positivt, at pagten respekterer de nationale arbejdsmarkedsmodeller, herunder – hvad der i særlig grad har vores interesse – den danske model, hvor arbejdsmarkedets parter selv forhandler løn- og arbejdsvilkår.

Jeg vil derfor på topmødet meddele i forlængelse af det mandat, som finansministeren har indhentet her, at Danmark vil tilslutte sig konkurrenceevnepagten. Jeg er meget tilfreds med, at der i Folketinget er bred opbakning til dansk deltagelse i overensstemmelse med den beretning, som Europaudvalget har vedtaget.

På topmødet vil vi også træffe endelig beslutning om de andre væsentlige elementer, der indgår i den samlede pakke af tiltag rettet mod gældskrisen og frem-

tidens økonomisk-politiske udfordringer, som har været drøftet rimeligt indgående gennem de seneste mange måneder. Det gælder den permanente krisemekanisme, som skal tage over, når den midlertidige krisemekanisme udløber medio 2013. Der forventes på topmødet at blive opnået enighed om mekanismens indhold, ligesom der skal træffes formel beslutning om den traktatændring, som der allerede blev opnået politisk enighed om på topmødet i december. Det gælder også udmøntningen af anbefalingerne om styrket økonomisk samarbejde fra Van Rompuy's taskforce, hvor der er opnået enighed om Rådets position vedrørende de konkrete retsakter, som nu skal forhandles med Europa-Parlamentet. Det gælder endelig beslutningen om at gennemføre nye og strengere stresstests i den finansielle sektor.

Vi støtter fra dansk side varmt, at der på topmødet træffes beslutninger om en samlet pakke af tiltag, som kan bidrage til at genoprette tilliden til den økonomiske og finansielle stabilitet i Europa. Det vil sende et stærkt signal om, at EU nu har de nødvendige instrumenter til at sikre den økonomiske og finansielle stabilitet både på kort og lang sigt.

Samtidig må man ikke glemme, at det først og fremmest er op til medlemslandene at få truffet de beslutninger, som er nødvendige for at genskabe den økonomiske tillid. Regeringen lægger vægt på, at alle lande efterlever deres EU-henstillinger om nedbringelse af de offentlige underskud til punkt og prikke, sådan som vi gør i Danmark. Samtidig er det vigtigt, at der i medlemslandene er vilje og mod til at tage fat på de nødvendige reformer, f.eks. når det gælder arbejdsmarkedet og tilbagetrækning.

Jeg forventer også, at vi vil benytte topmødet til at drøfte den kritiske situation i **Japan**, som jo indtraf selvsamme dag hvor vi mødtes senest til ekstraordinært møde, den 11. marts, og udtrykke vores dybeste medfølelse med den japanske regering og det japanske folk. Fra dansk side bidrager vi allerede til en koordineret EU-indsats for at bistå Japan med at håndtere denne alvorlige krise. Det danske bidrag består af et basalt nødhjælps- og logistikhold på 6 danskere samt yderligere en dansk ekspert, og herudover afsendes i dag 23.000 vintertæpper til Japan. Jeg forventer, at vi på topmødet også vil drøfte, hvorledes man kan lære af begivenhederne på de japanske atomkraftværker, herunder behovet for at stressteste de europæiske a-kraft-værker for at sikre, at de lever op til de højeste sikkerhedsstandarder. Det støtter vi selvsagt fra dansk side. Jeg synes, man må sige, at de aktuelle begivenheder i både Japan og Nordafrika understreger vigtigheden af et styrket europæisk fokus på vedvarende energi og energieffektivitet, sådan som Danmark længe har arbejdet for.

Afslutningsvis vil jeg blot nævne, at jeg sammen med 8 andre stats- og regeringschefer har fremlagt et **brev** forud for topmødet med fokus på, hvordan vi fremmer vækst og beskæftigelse i EU. I brevet foreslår vi en række konkrete indsatser inden for fire områder, nemlig:

1. Styrkelse og videreudvikling af det indre marked, herunder ikke mindst når det gælder tjenesteydelser, digitale ydelser og energi, hvor der vil være en betydelig merværdi og vækstpotentiale i at fremme et reelt, velfungerende indre marked for energi.

2. Øget frihandel både multilateralt og bilateralt.
3. Bedre rammevilkår for virksomhederne, herunder gennem reduktion af administrative byrder.
4. Bedre rammer for innovation, f.eks. via gennemførelse af det nye EU-patent. Brevet skal ses som en påmindelse om, at vækstdagsordenen både har en national og en europæisk dimension. Konkurrenceevnepagten fokuserer med rette på nødvendigheden af initiativer og reformer på områder, som ligger inden for den nationale kompetence, mens vores fælles brev især fokuserer på den brede vifte af mulige tiltag inden for klassiske EU-kompetenceområder, herunder især det indre marked.

Libyen

Per Clausen troede sådan set, det var rigtigt, da statsministeren sagde, at EU havde spillet en vigtig rolle i Nordafrika – men det var ikke en glørværdig rolle, så EU nyder ikke stor respekt hos befolkningerne i Nordafrika. Han var glad for, at statsministeren lægger så megen vægt på FN's Sikkerhedsråds resolution om Libyen, som Enhedslisten støtter – vel at mærke i dens helhed, også de dele der handler om våbenhvile, når det er en mulighed, og forhandlinger, når det er en mulighed, samt mægling, når det er en mulighed. Han syntes, det var fornuftigt at pege på betydningen af at yde en humanitær indsats i forhold til Libyen.

Per Clausen bad statsministeren klargøre, hvad den danske holdning er til, at der står saudiarabiske tropper i Bahrain. I den forbindelse nævnte han, at der går en grim historie om, at Vesten ikke skal kritisere den arabiske ligas medlemmer, som stadig bekæmper demokratibevægelser, så hårdt, og til gengæld kan gøre, hvad de vil med Libyen. Men den historie kan statsministeren naturligvis afvise. Per Clausen mente, man for at undgå den slags myter må være meget præcis, når man taler om de overgreb, der sker i området.

Pia Olsen Dyhr pegede på, at Europaudvalget havde udenrigsministeren i samråd i sidste uge, hvor man diskuterede muligheden af en større hjælpepakke fra EU til de nordafrikanske lande. Hun håbede, at statsministeren ville lægge vægt på det element, han nævnte om handel, som er noget helt centralt, hvis vi skal gøre noget ved problemerne i Nordafrika. De skal have lov at eksportere landbrugsprodukter som frugt og grønt til EU, der også produceres i sydeuropæiske lande, så de ikke bliver arbejdsløse.

Niels Helveg Petersen kunne helt tilslutte sig det, statsministeren sagde om, at vi fra EU's side skal hjælpe landene i Nordafrika og Mellemøsten ved at yde omfattende humanitær bistand. Han var enig i statsministerens understregning af, at EU gør fremskridt, når det drejer sig om handel, og når det drejer sig om øgede europæiske investeringer i området.

Selv om det ikke direkte drejede sig om det kommende møde i Det Europæiske Råd, kunne han ikke lade være med at spørge, om statsministeren har nogen kommentarer til den åbenbare gordiske knude, der ser ud til at være

opstået i NATO vedrørende kommandoforholdene i relation til indsatsen i Libyen.

Statsministeren sagde til Per Clausen, at Bahrain ville være et af de lande, der ville blive diskuteret torsdag-fredag. Det var hans klare forventning, at der i en udtalelse fra Det Europæiske Råd ville blive formuleret nogle skarpe henstillinger også til Bahrain på linje med de henstillinger, man tidligere havde formuleret over for andre lande, som i øjeblikket oplever en befolkning, der stiller helt legitime krav om økonomiske, politiske og sociale reformer. Vi har i øvrigt en meritbaseret tilgang, så jo flere skridt landene tager i den rigtige retning, jo mere åbne er vi over for et samarbejde.

Statsministeren var helt enig med Pia Olsen Dyhr i, at handelsperspektivet er vigtigt. Det havde man også diskuteret på det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 11. marts, hvor man på dansk foranledning fik skærpet teksten.

Statsministeren sagde i svaret til Niels Helveg Petersen, at vi målretter nødhjælpen. Han nævnte, vi havde ydet et bidrag på 30 mio. kroner til FN's hasteindsats, hvilket gør os til en af de store donorer. Generelt mente han, det gik pænt med hurtigt at få rejst de penge, der er brug for på den korte bane. Og så er det selvfølgelig vigtigt at følge op.

NATO's rolle er ikke til diskussion på topmødet, men det helt afgørende er, at aktionen er blevet indledt. Vi ser gerne, at NATO kommer til at spille en større rolle. Statsministeren vidste, at der havde været diskussioner, men der har også været en række højniveauekontakter, og han havde en fornemmelse af, at NATO godt kunne komme til at spille en afgørende rolle.

Konkurrenceevnepagten

Morten Bødskov henviste til det samråd, der havde været med finansministeren dagen før, og til den beretning om Danmarks tilslutning til konkurrenceevnepagten, som udvalget havde vedtaget dagen før. Han bad om statsministerens kommentarer til det, Dansk Folkeparti skriver i sin mindretalsudtalelse: "Danmark vil være forpligtet til at følge EU's overordnede økonomiske mål – og vil blive pålagt konkrete forpligtelser for at opnå disse mål." Er det rigtigt, at EU nu vil blande sig i, om vi skal afskaffe efterlønnen og ændre førtidspensioner og folkepensionen?

Socialdemokraterne støtter, at Danmark tiltræder konkurrenceevnepagten, fordi de mener, at vi som et lille land med en meget åben økonomi skal være med i dette samarbejde. Det er vi bedst tjent med. Socialdemokraterne mener helt generelt, at Danmark har en klar interesse i at være centralt placeret i det europæiske samarbejde. Derfor var Morten Bødskov også tilfreds med, at statsministeren honorerer, at Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti og Det Radikale Venstre nu tager ansvar for, at Danmark bliver placeret det rigtige sted.

I en kommentar til det, der har være sagt om, at EU nu vil blande sig i løn- og arbejdsmarkedsforhold, henviste Morten Bødskov til, at det står klart i beretningen, at EU skal holde fingrene fra det.

I anledning af at statsministeren havde været ude at sige, at pagten måske aktualiserede en folkeafstemning om euroen, bad Morten Bødskov statsministeren slå fast, at pagten ikke rækker ved euroforbeholdet. Det kan stadig væk kun afskaffes ved en folkeafstemning.

Det er værd at få slået fast, at den økonomiske politik, der har været ført i Danmark de sidste tre årtier, fortsat kan gennemføres.

I relation til det, der har været fremme om, at man som et alternativ til det tætte økonomiske samarbejde kunne opgive fastkurspolitikken, spurgte Morten Bødskov statsministeren, hvilket signal det ville sende, og hvordan han troede, finansmarkederne ville reagere herpå, samt hvilke konsekvenser det vil have for danske arbejdspladser og dansk erhvervsliv.

Per Clausen havde læst Justitsministeriets redegørelse, som munder ud i, at der ikke er nogen problemer i forhold til euroforbeholdet, fordi der ikke er tale om en juridisk pagt, men blot om en politisk aftale mellem stats- og regeringscheferne. Men han savnede en analyse af, om de samlede tiltag, man tog til en stærkere koordinering, ikke kunne bringe os i konflikt med euroforbeholdet. Han ville derfor bede om at få lavet en sådan analyse.

Per Clausen spurgte, om statsministeren ikke var en lille smule tilfreds med, at man kan lede forgæves efter de værktøjer, som ligger i S's og SF's plan, og om han ikke var en lille smule tilfreds med, at han havde fået S og SF til at sige o.k. til at acceptere en pagt, som indeholder en værktøjskasse, der passer med regeringens politik.

Når man læser europagten, fremgår det, at hvis man vil være med i pagten, skal man have en eller anden form for lovgivning, som sikrer, at EU-reglerne genfindes i den nationale lovgivning. Oprindeligt krævede Tyskland og Frankrig, at det skulle være en grundlovsændring, men nu skal det bare være en lov. Man skriver meget omhyggeligt i beretningen, at Danmark ikke er juridisk forpligtet til at gennemføre en sådan lov, men er det ikke rigtigt forstået, at når statsministeren siger ja til pagten, siger han dermed også, at vi gerne vil lave en budgetlov. Eller er forholdet det, at der slet ikke vil falde noget brænde ned, hvis Danmark om et år kommer og siger: "Vi vedtager ikke nogen budgetlov, for det er der ikke flertal for"?

Pia Olsen Dyhr henviste til, at Europaudvalget havde givet mandat til konkurrenceevnepagten i går. Hun syntes, alle snakkede om, hvad den ikke var, og pointerede, at det var en pagt, som skal forøge konkurrenceevnen og beskæftigelsen og skabe sunde offentlige finanser. Pagten indeholder ikke indblanding i den danske finanslov eller indblanding i løn- og pensionsforhold eller efterløn. Det er vigtigt, at statsministeren slår det fast med syvtommersøm, idet der er rigtigt mange myter om, at nu vil EU bestemme alt i Danmark. På den baggrund ville hun gerne have statsministeren til at svare på, om en eventuel ny regering efter det næste valg vil kunne føre en anden form for

økonomisk politik, der baserer sig på investeringer, så længe der blot er styr på de offentlige finanser, og kan bruge en anden form for redskaber.

Hun ville også gerne have, at statsministeren bekræftede, at euroforbeholdet består uændret, og at statsministeren ikke på nogen måde vil undergrave det uden at høre den danske befolkning.

Det er blevet sagt, at konkurrenceevnepagten er noget, der er faldet ned fra himlen, og at der har været kort tid til at debattere den. I den anledning pointerede Pia Olsen Dyhr, at Europaudvalget har diskuteret styrket økonomisk samordning siden sidste sommer. Også dette ville hun gerne have statsministeren til at bekræfte.

Pia Adelsteen syntes, europagten var et dejligt navn, så det ville hun kalde den. Hun burde måske sige til lykke med den aftale, regeringen har lavet med S og SF, og var egentlig imponeret over, at SF var gået med på aftalen. De redskaber, der omtales i pagten, flugter meget godt med, hvad regeringen ønsker, og hvad Dansk Folkeparti bakker op. Dansk Folkeparti synes, det er en ganske glimrende økonomisk politik, der bliver ført i Danmark, men hun ønsker ikke, at EU blander sig i den.

Når man bliver ved med at påstå, at pagten ikke er juridisk bindende, men bare er en politisk aftale, spurgte hun, om statsministeren ikke mener, at politiske aftaler skal overholdes.

Da man begyndte at tale om europagten, var statsministeren selv ude at sige, at den aktualiserede en folkeafstemning om euroen. Dansk Folkeparti ser gerne en afstemning om euroen.

Når private virksomheder taler om et forbedre konkurrenceevnen, taler man om lønudviklingen, arbejdsmarkedsvilkår, tilbagetrækningsalder og muligheden for at få kvalificeret arbejdskraft. Hvordan vil man ellers forbedre konkurrenceevnen? Som hun havde forstået det, ønskede S og SF at lave øgede offentlige investeringer, hvilket betyder øgede lån og øgede skatter. Det er ikke det, der står at læse i pagten.

Niels Helveg Petersen betegnede det som meget tilfredsstillende, at der står et stort flertal bag, at Danmark skal tilslutte sig pagten fra starten. Vor stillingtagen til pagten vil blive aflæst i andre lande på baggrund af den politik, Danmark har ført hidtil. Niels Helveg Petersen mente slet ikke, det ville være klogt, hvis vi ventede, for vi er jo knyttet til euroen, og vi har truffet en beslutning om at føre fastkurspolitik over for euroen. Vi står derfor i en helt anden situation end Sverige og Storbritannien. Han tilføjede, at det kunne være dybt skadeligt for Danmark, hvis vi opgav fastkurspolitikken.

Niels Helveg Petersen spurgte, om det er rigtigt, at Polen vil melde sig som tilhænger af pagten.

Han så hele øvelsen som et forsøg på at forhindre, at det, der skete i Grækenland og Irland, skal gentage sig. Hvis en mekanisme som den, der her skitseres, hvor stats- og regeringscheferne behandler problemerne tidligt, kan forhindre gentagelser af de gældskatastrofer, som virkelig var velfærdstruende i de pågældende lande, syntes han, det ville være glimrende.

I anledning af Per Clausens bemærkninger sagde Niels Helveg Petersen, at han simpelt hen ikke kunne se, hvad der skulle begrunde, at euroforbeholdet ikke fortsat er intakt. Grundlovens paragraf 20 taler om at overlader beføjelser, der tilkommer rigets myndigheder, til mellemfolkelig organisationer, og her mente han ikke, man overlader nogen beføjelser til EU.

Statsministeren pointerede i anledning af Morten Bødskovs citat fra Dansk Folkepartis mindretalsudtalelse, at aftalen ikke pålægger noget land forpligtelser, men den handler om, at landene selvvalgt påtager sig nogle forpligtelser, og forfølger nogle mål, man har sat op i fællesskab om styrket konkurrenceevne. Der står også i pagten, at hvis et land ikke har brug for bestemte værktøjer, skal det ikke bruge dem. Den skaber en politisk forpligtelse til at "åbne bøgerne" og give indsigt i, hvilke politikplaner landet har.

Statsministeren bekræftede over for Morten Bødskov og Pia Olsen Dyhr, at pagten ikke kolliderer med euroforbeholdet, at den ikke påvirker den danske model eller griber ind i arbejdsmarkedets parters ret til at aftale løn- og arbejdsvilkår, og at den ikke skaber nye juridiske forpligtelser.

Tilrettelæggelsen af den økonomiske politik er et prærogativ for den til enhver tid siddende regering – inden for rammerne af de forpligtelser, vi allerede har påtaget os. Konkurrenceevnepagten skaber ikke nye juridiske forpligtelser, men refererer til vækst- og stabilitetspagten. I den ligger der nogle forpligtelser, men det har der gjort hele tiden.

Statsministeren sagde, han blev lidt beklemt, når han blev spurgt, om en eventuel ny regering kunne føre den politik, den har planlagt, for en minister skal jo svare relevant og udtømmende. Det slagsmål ville han overlade til den eventuelle nye regering at tage med de europæiske institutioner. Han tilføjede dog, at selv havde han ualmindelig svært ved at se det. Men det har ikke noget med konkurrenceevnepagten snævert at gøre.

Statsministeren bekræftede, at i hans optik matchede konkurrenceevnepagten regeringens økonomiske politik, som præcis er at fremme Danmarks konkurrenceevne. Den indeholder en række konkrete forslag, som matcher nogle af temaerne i regeringens politik. Men det rokker ikke ved, at andre regeringer til andre tider kan mene, at en anden politik vil være mere egnet. Vi bliver ikke pålagt noget. Vi påtager os selv nogle ting.

Statsministeren slog fast, at konkurrenceevnepagten ikke har noget med det danske euroforbehold eller en afstemning herom at gøre. Den rokker ikke ved hans ambition om, at Danmark på et tidspunkt skal tilslutte sig euroen. Statsministeren tilføjede, at når han på et tidligere tidspunkt havde sagt, at pagten kunne aktualisere spørgsmålet om dansk deltagelse i euroen, var det for at foregribe den situation, hvor man alene lavede et fordybet samarbejde mellem eurolandene, som vi qua vort euroforbehold kom til at stå udenfor. I så fald ville den politiske pris ved at stå udenfor blive højere. Men nu har pagten taget en anden form og er endt med at blive åben for ikke-eurolande. Regeringen har fortsat det synspunkt, at det vil være rigtigt at være med i euroen. De økonomiske omkostninger ved ikke at være det så vi senest i 2008, hvor der var en slags spekulation mod den danske krone. Danmark er fortsat ikke med

i de tættere diskussioner, der føres i eurolandekredsen. Den afstemning, det kræver at komme med i euroen, skal komme på det rigtige tidspunkt.

Statsministeren bekræftede Pia Olsen Dyhrs udtalelse om, at konkurrenceevnepagten ikke er noget, der er faldet ned fra himlen, men er et resultat af en meget lang proces, som er foregået parallelt med at Europa skulle håndtere først den finansielle og senere økonomiske krise. Hvis man følger udviklingen på møderne over de sidste to år, vil man se, at den diskussion har taget fart. EU har i øvrigt også lavet en 2020 strategi som opfølgning på diskussionerne i erkendelse af, at Europa har nogle grundlæggende strukturelle udfordringer. Statsministeren understregede i svaret til Per Clausen, at regeringens tanker om en budgetlov er fostret fuldstændig uafhængigt af de overvejelser, der har ført frem til denne konkurrenceevnepagt. De hviler alene på den iagttagelse, at hvis man skal skabe troværdighed om den økonomiske politik i Danmark, er der et behov for at få en større budgetdisciplin i den offentlige sektor, fordi det i mange, mange år under skiftende regeringer har været sådan, at det ikke har været muligt at fastholde de rammer, man lagde ned med hensyn til det offentlige forbrug. Det har været en akilleshæl i dansk økonomisk politik. Der er brug for at få større styr på det, og derfor skal vi have en budgetlov. Men det er ikke en forpligtelse, vi pålægges udefra.

Statsministeren svarede Pia Adelsteen, at politiske aftaler selvfølgelig skal overholdes. Den politiske aftale er ikke tom.

Statsministeren erklærede sig enig i Niels Helvegs Petersens betragtninger om Danmarks situation, og hvordan vores stillingtagen til pagten vil blive aflæst i andre lande. Man må tage udgangspunkt i, at vi er et lille land, som har haft fastkurspolitik som en hovedhjørnestein i vor økonomiske politik i mange, mange år. Vi har sendt et signal til omverdenen om, at vi holder fast i den, og vi har også sendt et signal om, at vi på et eller andet tidspunkt vil deltage i ØMU'ens tredje fase. Derfor var statsministeren slet ikke i tvivl om, at det ville fremkalde en betydelig ekstern forvirring, hvis et land med en sådan økonomisk politik sagde nej til konkurrenceevnepagten. Det ville være et mærkeligt signal at sende.

Statsministeren bekræftede over for Niels Helveg Petersen, at Polen vil tiltræde konkurrenceevnepagten.

Morten Bødskov takkede for den indirekte anerkendelse af oppositionens økonomiske politik, der var kommet fra statsministeren, selv om det var svært at få det over læberne.

I anledning af statsministeren bemærkninger om, at det ville fremkalde en betydelig ekstern forvirring, hvis Danmark opgav fastkurspolitikken, spurgte Morten Bødskov, om det er det samme som at sige, at det ville sende et alvorligt chok, som kunne få enorme konsekvenser for vores økonomiske stabilitet og vores muligheder for at tiltrække investeringer til Danmark og dermed mulighederne for at fastholde vækst og beskæftigelse.

Han pegede på, at det står til sidst i beretningen, at hvis der kommer drøftelser af nye overordnede mål, vil Europaudvalget selvfølgelig blive involveret,

og at det vil være noget, finansministeren skal forelægge forhandlingsoplæg om. Derfor havde han svært ved at finde forpligtelserne.

Per Clausen sagde, at Morten Bødskovs spørgsmål om de alvorlige økonomiske konsekvenser mindede ham lidt om argumentationen i forbindelse med diskussionen om euroen, hvor der ikke var nogen grænser for, hvilke alvorlige økonomiske konsekvenser det ville have for dansk økonomi, hvis vi ikke sluttede os euroen. I den forbindelse pegede han på, at det går godt for nogle af de lande, som ikke har bundet deres valuta til euroen.

Per Clausen forstod, at statsministeren ikke havde fantasi til at forestille sig, at den økonomiske politik, som den kommende socialdemokratisk ledede regering ville føre, ville kunne finde nåde for EU's øjne, men sagde, at det ikke var på grund af konkurrenceevnepagten. Nej, det er på grund af de stramninger, som det samme flertal har støttet.

I relation til Niels Helveg Petersens indlæg fremhævede Per Clausen, at en folkeafstemning om euroen ikke har noget med grundlovens paragraf 20 at gøre.

Han undrede sig over statsministerens udtalelse om, at det var vigtigt at udtale sig nu, fordi der er et flertal for euroen i Folketinget, når man samtidig fastholder, at pagten ikke har noget med euroen at gøre.

Statsministeren vil gerne have en budgetlov. Per Clausen havde læst i medierne, at det var der i hvert fald indtil i går ikke et flertal for i Folketinget. Statsministeren prøver at få det til at se ud, som om det intet har med pagten at gøre, men der står klart i pagten, at man skal have en budgetlov. Det er man bundet til, når man går ind i pagten, og Per Clausen var enig med statsministeren i, at politiske aftaler er lige så vigtige som juridiske.

Pia Adelsteen opfattede også det at lave en politisk aftale som mindst lige så bindende som en juridisk aftale. Dansk Folkeparti havde sagt, at det egentlig gav god mening at lave en budgetlov, men hvis kravet kommer fra EU, så siger partiet nej.

Hun havde ikke fået noget svar på sit spørgsmål om, hvilke alternative muligheder der er for at styrke konkurrenceevnen.

Når man taler om, at Kommissionen skal overvåge og kontrollere, om man nu gør det, der står i pagten, pegede Pia Adelsteen på, at Kommissionen også skal overvåge, om landene lever op til det, der står i vækst- og stabilitetspagten, men det har man ikke gjort, og de sanktionsmuligheder, der er i vækst- og stabilitetspagten, har man overhovedet ikke brugt.

Hun syntes, det var underligt, at man helt åbenlyst siger, der er et flertal i Folketinget for euroen, og at et flertal i Folketinget arbejder for, at Danmark skal være med i euroen, når befolkningen har sagt nej til den ved en folkeafstemning.

Hun pegede på, at der er lande, som ikke fører en fastkurspolitik, og det går dem ganske glimrende. Det gælder f.eks. Sverige. Svenskerne har valgt at vente med at tage stilling til pagten, fordi de er bekymrede for, at pagten vil have for stor indflydelse på den svenske finanslov.

Pia Olsen Dyhr syntes, statsministeren svarede rigtigt godt. Hun gjorde opmærksom på, at der hos SF ikke er noget ønske om at være med i ØMU'ens tredje fase, og i befolkningen er der heller ikke noget flertal for det. Hvis statsministeren gerne vil have Danmark med i euroen, kan han jo udskrive en folkeafstemning om det.

Hun pegede på, at der i vækst- og stabilitetspagten er en mulighed for at fravige de 3 og de 60 pct. under exceptionelle omstændigheder. Den bestemmelse kom ind i 2005, og Pia Olsen Dyhr ville gerne have statsministeren til at bekræfte, at den stadig står ved magt.

Hun pointerede, at det er væsentligt for SF's mandatgivning, at en ny regering kan føre en anden økonomisk politik.

Statsministeren gentog, at merværdien ved at lave denne aftale er, at det øverste politiske niveau forpligter sig på nogle målsætninger, og at statsministrene forpligter sig til en systematisk opfølgning af de foranstaltninger, man vedtager i de enkelte lande, samt at Kommissionen følger op og lægger facts på bordet.

Pagten respekterer alle de underliggende regler, herunder vækst- og stabilitetspagten og 2020- strategien.

Den til enhver tid siddende regering kan føre den politik, den har lyst til – med respekt af de regelsæt, der ligger i vækst- og stabilitetspagten.

Vi bliver vurderet ud fra en vægt, vi selv har været med til at kalibrere, og det er en hovedhjørneste for dansk politik, at vi fører en fastkurspolitik, sagde statsministeren til Morten Bødskov. Det vil derfor sende et forkert signal, hvis et land som Danmark siger nej. Statsministeren ville ikke kloge sig på, hvad der ville ske, hvis vi opgav fastkurspolitikken, men fastholdt, at det ikke ville sende et positivt signal, men skabe forvirring.

Statsministeren tilføjede, at der ikke findes en regering i hele EU, som har foreslået en politik som den, oppositionen i Danmark har foreslået. Senest har man set, hvordan den socialdemokratiske regering i Portugal kæmper for at komme igennem med en politik, som slet ikke matcher det, oppositionen i Danmark foreslår. Men den politiske debat kan man nok med fordel tage et andet sted.

Statsministeren gentog i svaret til Per Clausen, at det forudsætter en folkeafstemning i Danmark, hvis vi skal være med i euroen.

Statsministeren havde redegjort for regeringens ønske om at gennemføre en budgetlov, men pagten pålægger os ikke nogen forpligtelse til at gøre det. Derfor mente han godt, Dansk Folkeparti kunne opretholde sin positive indstilling til en budgetlov, sagde statsministeren til Pia Adelsteen.

Han mente, at grunden til, at den svenske regering ikke sagde ja, var, at den ikke kunne skaffe et flertal for det i den svenske Riksdag. Statsministeren tilføjede, at hvis den danske regering ikke havde kunnet skaffe et flertal for det i Folketinget, ville den heller ikke have tilsluttet sig.

Han bekræftede Morten Bødskovs udlægning af den fremtidige inddragelse af Europaudvalget, som det fremgår af beretningen.

Morten Bødskov takkede statsministeren for hans understregning af, hvilke konsekvenser det kan få, hvis vi siger nej til dette samarbejde. Han mente, statsministeren burde takke den ansvarlige opposition.

Han blev lidt forundret, da han forstod, at det kommende polske og danske formandskab ville sætte denne drøftelse på dagsordenen, idet han mente, det var en fast kutyme, at man i Europaudvalget diskuterede, hvilken linje det danske formandskab skulle føre, inden den blev fastlagt.

Den fungerende formand, Kim Mortensen, gjorde i den forbindelse opmærksom på, at der var indkaldt til et uformelt møde med udenrigsministeren om det danske formandskab den 6. maj.

Per Clausen spurgte, om det, statsministeren sagde om, at vi ikke er forpligtet til at gennemføre en budgetlov, betød, at vi ikke er omfattet af den bestemmelse i pagten, der siger: "Medlemsstaterne vil stadig kunne vælge, hvilket specifikt nationalt juridisk instrument der skal anvendes, men vil skulle sikre, at det har en tilstrækkelig stærk bindende og varig karakter (f.eks. en forfatningsbaseret lov eller en rammelo)."

Pia Adelsteen spurgte, om forbeholdene stadig skal til afstemning under ét.

Pia Olsen Dyhr mente, det lå i luften, om der var tale om en glidebane, og ville derfor gerne have en bekræftelse fra statsministeren af, at hvis der sker ændringer, vil det være et anliggende for Folketinget og det flertal, der står bag beretningen.

Statsministeren sagde i anledning af Morten Bødskovs bemærkninger om det danske formandskab, at regeringens skal søge mandat i Europaudvalget til de nationale positioner, mens det danske formandskabs program – som den fungerende formand gør opmærksom på – er genstand for uformelle konsultationer, således som man har en aftale med udenrigsministeren om.

I svaret til Per Clausen gentog statsministeren, at pagten ikke indebærer nogen juridiske forpligtelser, men indeholder nogle politiske forpligtelser, idet den dog ikke forpligter os til at bruge bestemte værktøjer.

Statsministeren svarede Pia Adelsteen, at der ikke var taget stilling til, under hvilken form forbeholdene skulle til afstemning.

Statsministerens varede bekræftende på Pia Olsen Dyhrs spørgsmål.

Afslutningsvis sagde statsministeren, at selv om han ikke havde søgt noget mandat, glædede han sig over, at der havde været en vis opbakning i Europaudvalget til regeringens linje.

Japan

Pia Adelsteen havde hørt til morgen, at man nu målte radioaktivitet i vandet i Japan. Hun forstod, at vi sendte nogle folk og tæpper derned, og spurgte, hvor langt vi er villige til at gå.

Statsministeren svarede, at han havde tilbudt assistance fra dansk side allerede den 11. marts i et kondolencebrev til sin japanske kollega, og det samme

har man gjort fra Europa. Vi har reageret på de ønsker, der er kommet indtil nu, og vi er parat til at gøre mere, hvis det ønskes.

Brev fra ni stats- og regeringschefer vedr. vækst og konkurrenceevne

Per Clausen henviste til, at der i det brev, statsministeren sammen med en række andre statsministre har sendt til Kommissionen og Det Europæiske Råds formænd, lægges vægt på, at en yderligere uddybning af det indre marked og frihandel er en løsning på udfordringen med at skabe beskæftigelse og vækst. Der peges som en meget central del på, at man skal sikre, at alle de hindringer, der er for et frit indre marked med hensyn til tjenesteydelser, skal nedbrydes. Per Clausen spurgte, om der deri ligger nogle overvejelser om, hvilke konsekvenser man mener det vil få for de tjenesteydelser, der i dag tilbydes af det offentlige.

Statsministeren nævnte, at Kommissionen har lavet nogle beregninger over, hvilken påvirkning det vil have på væksten i BNP, at der skabes et velfungerende indre marked for energi, og de viser, at der er et ikke ubetydeligt vækstperspektiv i det.

Statsministeren forestillede sig ikke, at det skulle omfatte den offentlige sektors adgang til at producere tjenesteydelser.

Morten Bødskov pegede på, at de stats- og regeringschefer, som står bag brevet, skriver i indledningen, at arbejdsløsheden er eksploderet som følge af krisen i Europa, og at vi har et enormt problem med den meget store ungdomsarbejdsløshed. Det har vi også herhjemme, hvor langtidsarbejdsløsheden også er et meget alvorligt problem. Når man har det udgangspunkt, undrede det Morten Bødskov, at man så ikke peger på behovet for opkvalificering og uddannelse til vore unge. Stats- og regeringscheferne er opmærksomme på, at der inden for EU 2020- strategien er en række forhold, som medlemslandene kan tage fat på for at stimulere væksten, og også af den grund undrede det ham, at man ikke fokuserer mere på uddannelse.

Pia Olsen Dyhr var klar over, at man i brevet skriver noget om 2020 strategien, men hun kunne have en bekymring for, at det var en strategi, man blot ville lægge ned i skuffen, ligesom man havde gjort med Lissabonstrategien. Derfor ville hun gerne have den danske regering til at give udtryk for, at 2020 strategien skal gennemsyre også reformen af det indre marked.

Statsministeren sagde i anledning af Morten Bødskovs bemærkninger, at det er klart, at spørgsmålet om kompetenceopbygning er relevant, og den målsætning er også tydeliggjort i 2020 strategien. Den behøver man ikke gentage, hver gang man skriver et brev.

Statsministeren bekræftede i svaret til Pia Olsen Dyhr, at 2020 strategien er det, regeringen sigter efter. Han var enig i, at det kneb med at implementere Lissabonstrategien.

Pia Adelsteen sagde i anledning af bemærkningen om, at Lissabonstrategien blev lagt ned i skuffen, at Danmark som sædvanlig havde været en af duksedrengene, mens andre lande havde haltet bagefter.

Statsministeren sagde i anledning af Pia Adelsteens bemærkninger om, at Danmark altid var duksedreng, at det grundlæggende handler om at have styr på sin økonomi, sørge for at man får betalt sine regninger til tiden, at man ikke betaler gæld ved at stifte ny gæld, og at man sørger for at have en ordentlig produktivitetsudvikling som baggrund for den højere løn, vi alle sammen gerne vil have. Han var glad for, at der var et flertal i Folketinget for regeringens økonomiske politik hele vejen igennem, ikke mindst takket være Dansk Folkeparti.

Mødet slut kl. 16.00.

Ref.: BE/its